
ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Галина Іваненко

Аннотация. *Определены и обобщены проблемы, которые, по мнению студенческой молодежи, имеют место в реализации олимпийского образования в высших учебных заведениях страны. Намечены эффективные пути их решения: введение отдельных дисциплин, связанных с внедрением олимпийского образования, далее по значимости следует организация всеукраинских Олимпиад, конкурсов и т.д., активизация научно-исследовательской работы, активизация сотрудничества между кафедрами разных вузов, совершенствование учебных программ, учебных дисциплин, распространение специальной литературы, открытие (совершенствование деятельности) структурных подразделов, которые занимаются вопросами олимпийского образования, привлечение студентов к волонтерской деятельности в рамках проведения мероприятий, посвященных олимпийскому образованию.*

Ключевые слова: *олимпийское образование, интеграция, студенческая молодежь.*

Abstract. *Problems are identified and summarized, which, according to students' opinion, take place in the implementation of the Olympic education at higher educational institutions of the country. Effective ways of their solution are set up: introduction of separate disciplines related to the introduction of the Olympic education, organization of all-Ukrainian Olympics, contests, etc., activation of research work, cooperation between the departments of different universities, improvement of curricula, disciplines, distribution of special literature, opening (improvement of activities) of structural subdivisions that deal with the issues of the Olympic education, attracting students to volunteering in the framework of the events dedicated to the Olympic education.*

Keywords: *Olympic education, integration, student youth.*

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень та публікацій. Соціальні потрясіння, що відбулися в Україні в останні роки, призвели до нестабільності економіки, різкої політизації суспільства; чіткого позначення тенденцій до зміни колишніх ідеологічних основ в усіх без винятку галузях громадського життя, в тому числі й у галузі виховання й освіти молоді. Але фахівці зазначають [2, 4, 5], що у практичній діяльності спеціалізованих навчальних закладів, як і було раніше, переважають застарілі методи роботи, недостатньо реалізуються ідеї демократизації. Вони відмічають [6, 7], що однією з основних перешкод, котрі заважають розвитку профільних навчальних закладів, є продовження модернізації навчально-виховного процесу традиційними засобами, формами та методами управління без залучення передового досвіду.

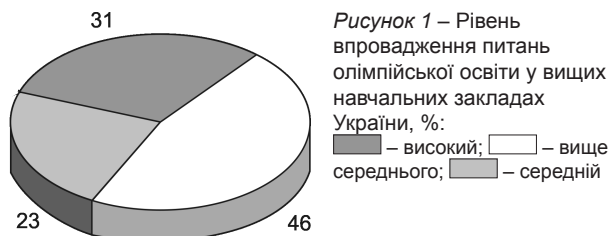
Подібна ситуація викликає необхідність переосмислення принципів, функцій та методів управління процесом підготовки спеціалістів галузі фізичної культури і спорту та на цій основі розробки нових концептуальних підходів до організації педагогічного процесу у вищому навчальному закладі.

Одним із варіантів успішного розвитку освітньо-виховної системи в країні може бути прищеплення підліткам олімпійських ідеалів і цін-

ностей. Будучи сполучною ланкою між спортом, культурою й освітою, олімпізм прагне до створення способу життя, в основі якого лежать радість і задоволення від занять різними видами фізичної діяльності, що проголошує виховну цінність позитивних прикладів і поваги до загальних етичних принципів [3].

Сьогодні олімпійська освіта – це багаторівневий спеціально організований педагогічний процес формування гармонійно розвиненої особистості через набуття знань, умінь і навичок, розвиток здібностей, інтересів, потреб та ціннісних орієнтацій, що базуються на гуманістичних ідеалах і цінностях олімпізму [1].

Аналіз спеціальної науково-методичної літератури свідчить, що на сьогодні детально розкрито шляхи інтеграції олімпійської освіти в навчально-виховний процес шкільної молоді (В. М. Єрмолова, 2011; Н. В. Москаленко, 2005; Ю. О. Олійник, 2010), висвітлено виховний потенціал олімпійського руху (С. Н. Бубка, 2014; О. А. Томенко, 2008; Я. С. Щербашин, 2014), окреслено значущість інтеграції олімпійської освіти у підготовку фахівців сфери фізичної культури та спорту (О. В. Борисова, С. Ф. Матвеев, 2007; В. Ю. Дудкін, 2009), при цьому проблема впровадження олімпійської освіти в навчально-виховний процес профільних

вищих навчальних закладів залишається актуальним науковим питанням.

Дослідження проведено в рамках теми 1.11. «Олімпійська освіта в системі навчально-виховного процесу підростаючого покоління» (номер держреєстрації 0115U002373) Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2015–2017 рр. Міністерства молоді та спорту України.

Мета дослідження – вивчення думок і поглядів студентів стосовно проблем реалізації включення олімпійської освіти в освітній процес вищих навчальних закладів України та визначення шляхів їх подолання.

Методи дослідження: синтез та аналіз науково-методичної літератури, документальних джерел, систематизація та узагальнення, опитування.

Результати дослідження та їх обговорення. З метою визначення проблем впровадження олімпійської освіти у систему підготовки фахівців сфери «Фізичне виховання і спорт» було розроблено анкету та проведено опитування серед студентів профільних вищих навчальних закладів (ВНЗ) України. У дослідженні взяли участь 52 особи.

Проведене опитування дозволило встановити: більшість респондентів, а саме 92 %, вважають, що питання олімпійської освіти необхідно впроваджувати у навчально-виховний процес підготовки студентської молоді, 8 % опитаних не змогли відповісти на дане запитання, що свідчить про його доцільність.

Також таке саме співвідношення респондентів вважають, що впровадження питань олімпійської освіти в процес підготовки студентів профільних вищих навчальних закладів сприяє формуванню гармонійно розвинутої особистості.

Наступним кроком дослідження було визначення та узагальнення думок респондентів щодо рівня впровадження питань олімпійської освіти у закладах, де вони навчаються. Результати опитування свідчать: 46 % респондентів вважають, що рівень впровадження питань олімпійської освіти у їхньому ВНЗ вищий середнього та 31 % опитаних відмічають високий його рівень, 23 % відмітили середній рівень. Жоден зі студентів не відмітив низький та нижче середнього рівні впровадження питань олімпійської освіти у ВНЗ, де вони навчаються (рис. 1).

У ході опитування було виявлено ті проблеми, які, на думку респондентів, заважають впровадженню олімпійської освіти у вищих навчальних закладах України (рис. 2). Так, більшість опитаних вважають, що саме відсутність мотивації студентів до навчання є найбільш значущою проблемою, менш значущими є недостатня кількість методичних матеріалів, навчальної літератури з питань олімпійської освіти та олімпійського спорту, кваліфікованих фахівців, здатних поширювати ідеї олімпізму серед студентської молоді, відсутність мотивації викладачів до впровадження олімпійської освіти.

Під час дослідження було встановлено, які, на думку студентів, шляхи подолання існуючих проблем впровадження олімпійської освіти в підготовку фахівців у вищих профільних навчальних закладах є найбільш значущими (рис. 3).

Результати дослідження свідчать, що введення окремих дисциплін, пов'язаних із впровадженням олімпійської освіти, більшість опитуваних вважає найбільш ефективним шляхом подолання проблем, пов'язаних із впровадженням олімпійської освіти в навчально-виховний процес ВНЗ України. Далі було відзначено такі шляхи подолання проблем: організація всеукраїнських навчально-наукових Олімпіад, конкурсів тощо, активізація науково-дослідної роботи, співробітництва між кафедрами різних ВНЗ, вдосконалення навчальних програм, навчальних дисциплін, розповсюдження спеціальної літератури, відкриття (вдосконалення діяльності) структурних підрозділів, що займаються питаннями олімпійської освіти, залучення студентів до волонтерської діяльності в рамках проведення заходів, присвячених олімпійській освіті.

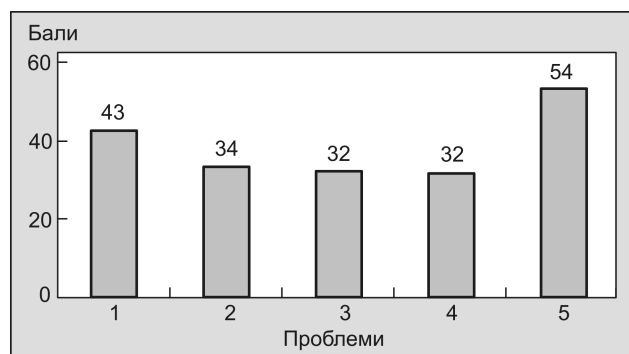

Рисунок 2 – Проблеми, що заважають впровадженню олімпійської освіти у вищих навчальних закладах України, умовні бали:

1) недостатня кількість методичних матеріалів; 2) недостатня кількість навчальної літератури з питань олімпійської освіти та олімпійського спорту; 3) недостатня кількість кваліфікованих фахівців, здатних поширювати ідеї олімпізму серед студентської молоді; 4) відсутність мотивації викладачів до впровадження олімпійської освіти; 5) відсутність мотивації студентів до навчання

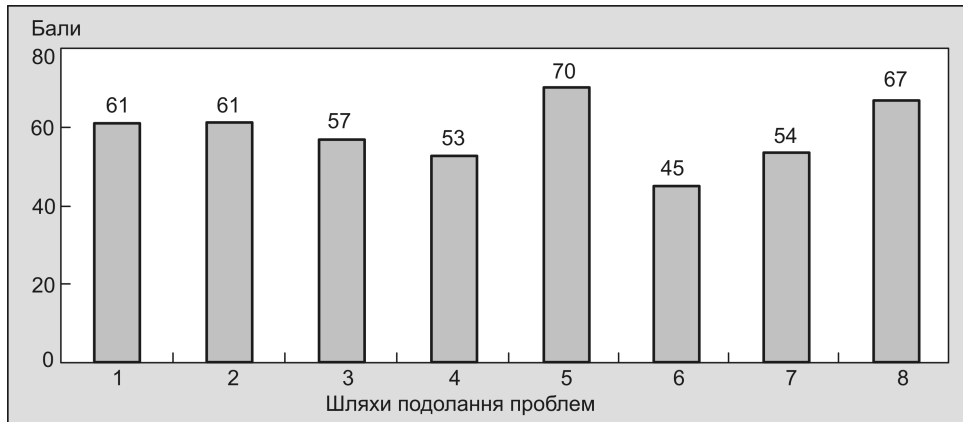

Рисунок 3 – Шляхи подолання проблем впровадження олімпійської освіти у навчально-виховний процес ВНЗ України, умовні бали:

1) активізація науково-дослідної роботи; 2) активізація співробітництва між кафедрами різних ВНЗ; 3) удосконалення навчальних програм, навчальних дисциплін; 4) відкриття (вдосконалення діяльності) структурних підрозділів, що займаються питаннями олімпійської освіти; 5) введення окремих дисциплін, пов'язаних із впровадженням олімпійської освіти; 6) залучення студентів до волонтерської діяльності в рамках проведення заходів, присвячених олімпійській освіті; 7) розповсюдження спеціальної літератури; 8) організація всеукраїнських Олімпіад, конкурсів тощо

Дані проведеного дослідження показують, що врахування визначених респондентами проблем та шляхів їх подолання фахівцями, які працюють зі студентською молоддю, може покращити реалізацію системи олімпійської освіти в Україні.

Висновки:

1. Аналіз літературних джерел свідчить, що на сьогодні процес інтеграції олімпійської освіти у навчально-виховний процес студентської молоді є актуальним питанням та потребує детального вивчення. Включення олімпійської освіти у навчально-виховний процес студентської молоді сприятиме гармонійному вдосконаленню особистості, професійному розвитку майбутніх фахівців.

2. Дослідження дозволили визначити та узагальнити проблеми введення олімпійської освіти в освітній процес студентської молоді, що, на думку респондентів, мають місце у ВНЗ, в яких вони навчаються, а також оцінити їх значущість.

3. Результати дослідження сприяли виявленню ефективних шляхів подолання проблем, що виникають у ході реалізації олімпійської освіти серед студентів вищих навчальних закладів України.

Перспективи подальших досліджень будуть спрямовані на вивчення поглядів фахівців галузі з проблем інтеграції олімпійської освіти у навчально-виховний процес студентської молоді України та шляхів їх подолання.

Література

1. Булатова М. Система олимпийского образования в Украине / М. Булатова // Наука в олимп. спорте. – 2015. – № 2. – С. 5–9.
2. Єрмолова В. М. Олімпійська освіта: теорія і практика: навч. посіб. / В. М. Єрмолова. – К., 2011. – 335 с.
3. Орлов А. Н. Управление учебно-воспитательным процессом в высшем педагогическом учебном заведении / А. Н. Орлов, Г. А. Калачев, Л. Г. Куликова, О. В. Титова // Сибир. пед. журн. – 2009. – № 10. – С. 334–343.
4. Радченко Л. О. Олімпійська освіта в навчально-виховному процесі: педагогічна цінність та соціальна значущість / Л. О. Радченко // Молодіж. наук. вісн. Східноєвроп. ун-ту ім. Л. Українки. – 2014. – Вип. 14. – С. 11–14.
5. Шиян Б. М. Методика викладання спортивно-педагогічних дисциплін у вищих навчальних закладах фізичного виховання і спорту: навч. посіб. / Б. М. Шиян, В. Г. Папуша. – Х.: ОВС, 2005. – 208 с.
6. Шкретій Ю. М. Методологічні засади формування фізкультурної освіти в Україні / Ю. М. Шкретій // Олімп. спорт і спорт для всіх: мат. XIV Міжнар. наук. конгр. (К., 5–8 жовт. 2010 р.): тези доп. – К.: Олімп. л-ра, 2010. – С. 745.
7. Щербашин Я. С. Совершенствование внедрения олимпийского образования в учебно-воспитательном процессе детей и молодежи / Я. С. Щербашин // Олімп. спорт і спорт для всіх: мат. XIV Міжнар. наук. конгр. (К., 5–8 жовт. 2010 р.): тези доп. – К.: Олімп. л-ра, 2010. – С. 747.

Literature

1. *Bulatova M.* System of the Olympic education in Ukraine / M. Bulatova // *Nauka v olimpiyskom sporte.* – 2015. – N 2. – P. 5–9.
2. *Iermolova V. M.* The Olympic education: theory and practice: teaching guide / V. M. Iermolova. – Kyiv, 2011. – 335 p.
3. *Orlov A. N.* Managing educational process at higher pedagogical institution / A. N. Orlov, G. A. Kalachev, L. G. Kulikova, O. V. Titova // *Sibirskiy pedagogicheskiy zhurnal.* – 2009. – N 10. – P. 334–343.
4. *Radchenko L. O.* The Olympic education in educational process: pedagogical value and social significance / L. O. Radchenko // *Molodizhnyi naukovyi visnyk Skhidnoievropeyskoho universytety imeni Lesa Ukrainky.* – 2014. – Iss. 14. – P. 11–14.
5. *Shyian B. M.* Methods of teaching sports and pedagogical disciplines at higher physical culture and sport institutions : teaching guide / B. M. Shyian, V. H. Papusha. – Kharkiv: OBC, 2005. – 208 p.
6. *Shkrebtii I. M.* Methodological bases of physical culture education formation in Ukraine / I. M. Shkrebtii // *The Olympic Sport and Sport for All: XIV International Scientific Congress, (Kyiv, 5–8 October 2010): theses of reports.* – Kyiv: Olimpiiska literatura, 2010. – P. 745.
7. *Shcherbashin Y. S.* Improvement of the Olympic education introduction in educational process of children and youth / Y. S. Shcherbashin // *The Olympic Sport and Sport for All: XIV International Scientific Congress, (Kyiv, 5–8 October 2010): theses of reports.* – Kyiv: Olimpiiska literatura, 2010. – P. 747.

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ

Надійшла 06.06.2016